

TEOLOGÁLNE (BOŽSKÉ) ČNOSTI

Bezprostredne sa vzťahujú na Boha. Pôvodcom, predmetom a dôvodom teologálnych čností je jeden Boh v troch osobách. Tieto čnosti vlieva Boh veriacim do duše, aby sa stali schopnými konať ako Božie deti. Ľudské čnosti sú zakorenené v teologálnych čnostiach, ktoré usposobujú človeka, aby mohol mať účasť na Božej prirodzenosti

Božské čnosti stvárnajú a oživujú všetky morálne čnosti. Sú zárukou prítomnosti Ducha Svätého v človeku.

Sú tri: viera, nádej a láska.

1. Viera je čnosť, ktorou veríme v Boha, ale aj Bohu (teda tomu, čo povedal a zjavil). Vierou veríme aj v Krista a v Cirkev, ale aj Kristovi a Cirkvi (teda tomu, čo nám prostredníctvom Cirkvi predkladá veriť a učiť nás konať).

Sv. písmo nerozumie pod pojmom viera nejakú domnienku alebo presvedčenie rozumu. Hebrejský koreň *aman* (odtiaľ *amen*) znamená byť pevný, pridržať sa niečoho, a koreň *batah* znamená byť si istý, dôverovať. Veriť teda znamená cítiť sa v Bohu v bezpečí.

Viera sa týka celého človeka. Viera je preto realizáciou mravnosti. Viera v človeku môže zostať aj po hriechu (pokiaľ to nie je hriech odpadnutia od viery), no „viera bez skutkov je mŕtva“ (*Jak 2,26*). Živá viera je „činná skrze lásku“ (*Gal 5,6*).

Viera je odpoveď na Božie slovo a Božiu lásku. Úprimne veriaci sa cítia v celej svojej existencii ako obdarovaný Bohom. Cítia pritom dar svojej dôstojnosti a slobody, v ktorej má možnosť sa úplne na Boha spoľahnúť alebo sa od Boha aj odvrátiť. Nevera popiera to, že človek je Božím stvorením a je na Boha odkázaný. Budovaním svojej nezávislosti (hoci formálne človek nemusí vieru v Boha popierať) celým životným postojom človek stráca zmysel, pre ktorý bol stvorený, a je na najlepšej ceste k nevere.

Skrze vieru sa človek sám obracia k Bohu, a tým odpovedá na jeho iniciatívu. Aj pohan, ak žije podľa hlasu svedomia, sú poslušní jeho hlasu a poznávajú Boha, i keď bez zjavenia nedokonale.

Mravné konanie podľa viery je v úzkom súvisi aj s rozumovým chápaním viery. Čím mravnejšie človek žije, tým lepšie aj rozumie prečo a vie vieru aj obrátiť.

Viera nie je niečo, čo veriaci „má“ raz a navždy. Viera znamená ísť cestou. Táto cesta je „úzka“ a trnistá (*Mt 7,14*) – sú na nej omyly, pochybnosti, zblúdenia, odbočenia, únava, zastavenia, neistota, hmla, temnota. Človek často cíti, že jeho viera je veľmi slabá: „Verím, Pane, pomôž mojej nevere!“ (*Mk 9,24*).

Viera a život podľa viery sú v úzkom spojení aj so spoločenstvom veriacich. Viera sa upevňuje, keď sa spoločne prežíva, ohlasuje a odovzdáva (misijné poslanie, rodinné spoločenstvo, mládežnícke spoločenstvá...)

Vieru nesmieme nikdy zaprieť, je možné ju však niekedy zatajiť (napr. nedávať verejne najavo prejavy viery, nepútať na seba pozornosť – napr. v čase prenasledovania alebo diskriminácie). Vierou sa „človek celý oddáva Bohu.“

Hriechy proti viere sú:

- dobrovoľné pochybovanie, nedobrovoľné pochybovanie – ak sa pestuje vedome a dobrovoľne; nevera, heréza, apostáza, schizma. Viera vyzýva človeka ku konkrétnym skutkom. „*Viera bez skutkov je mŕtva*“ (Jak 2, 26) Viera je aj požiadavkou, človek ju nemá len zachovávať a žiť, ale aj vyznávať pred ľuďmi. Ježiš Kristus povedal: „*Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojim Otcom, ktorý je na nebesiach. Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojim Otcom, ktorý je na nebesiach.*“ (Mt 10, 32-33)